

VASEKTOOMIA

Infoleht patsiendile

Vasektoomia

Vasektoomia on meeste steriliseerimise operatsioon, mille käigus lõigatakse läbi seemnejuhad. Pärast vasektoomiat ei saa spermatoosid enam munanditest välja liikuda ja seemnepurskel erituvas vedelikus seemnerakke enam ei ole, seega on mees steriilne ega saa naist rasestada. Tegemist on pöördumatu toiminguga, sest seemnejuhade terviklust on äärmiselt keeruline, mõnel juhul ka võimatu hiljem taastada ning seetõttu tuleb otsus vasektoomiaks põhjalikult läbi kaaluda. Teie muud füsioloogilised funktsioonid vasektoomia käigus häiritud ei saa. Vasektoomia tehakse iseseisva operatsioonina. Vastavalt raseduse katkestamise ja steriliseerimise seadusele on vasektoomia lubatud, kui Teil on vähemalt kolm last, olete üle 35-aastane või esinevad meditsiinilised näidustused.

Enne operatsiooni

Kindlasti tuleb arsti teavitada, kui võtate mõnda verehüübivust mõjutavat ravimit (nt Aspiriin, Marevan vms). Samuti teavitage arsti, kui Teil esineb allergiat või kasutate püsivalt mingeid teisi ravimeid. Enne operatsiooni peate allkirjastama nõusoleku operatsiooni ja anesteesia läbiviimiseks. Operatsioonieelse päeva õhtul sööge kergesti seeditavat toitu ja jooge tavapärasest rohkem vedelikku.

Operatsioonipäeval

6 tundi enne operatsiooni ärge sööge, jooge, närige närimiskummi ega suitsetage. Kui põete kroonilist haigust (nt arteriaalne hüpertensioon või astma) ja Teile on määratud ravi, siis peate oma igapäevased ravimid võtma ka operatsioonipäeva hommikul. Paar lonksu vett tablettide alla neelamiseks on lubatud ja ohutu. Erandiks on diabeediravimid, mida reeglina eelnevalt söömata ei manustata.

Hommikul peske end duši all. Tulge haiglasse määratud kellaajal. Kindlasti võtke kaasa allkirjastatud patsiendi infoleht-nõusolekuvormi „Vasektoomia“ mõlemad eksemplarid.

Vahetult enne operatsiooni raseeritakse opereeritav kehapiirkond, seda ei ole vaja kodus teha. Enne operatsiooni tühjendage põis.

Mis toimub operatsiooni ajal?

Operatsioon kestab 20–30 minutit ja see tehakse üldnarkoosis. Munandikoti piirkonnas tehakse kaks väikest nahalõiget, mille kaudu lõigatakse seemnejuhad läbi, eemaldades 1-1,5 cm pikkuse seemnejuha fragmendi. Seejärel õmmeldakse nahahaavad kokku ja neile asetatakse plaastrid.

Pärast operatsiooni

Tavaliselt on haiglast võimalik lahkuda operatsioonipäeval. Pärast narkoosi on Teie reaktsioonivõime häiritud ja võib esineda pearinglust. Te ei tohi juhtida liiklusvahendit 24 tunni jooksul.

Olge liikumisel ettevaatlik. Ohutuks kojujõudmiseks on soovitatav kutsuda endale saatja. Võimalusel ärge planeerige operatsioonipäevale või sellele järgnevale paarile päevale olulisi kohtumisi ja pingutust nõudvaid tegevusi.

Paari päeva jooksul esineb löikekohas kerge valulikkus. Valu esinemisel võite kasutada apteegis käsimüügis olevaid valuvaigisteid. Valu kestus ja intensiivsus võib olla inimeseti erinev, reeglina taandub valu teiseks operatsioonijärgseks nädalaks. Haavaõmbluse niidiotsad võivad tekitada ebamugavust, seepärast on soovitatav hoida haava peal plaastrit. Vahetage plaastrit üks kord päevas.

Isiklik hügieen on väga oluline. Alates operatsioonile järgnevast päevast peske haava voolava vee all üks kord päevas ning hoidke haav puhas ja kuiv. Haavaõmblused sulavad tavaliselt ise 2–3 nädala möödudes, neid ei pea eemaldama. Soovitatav on hoiduda füüsilisest koormusest ning suguelust 4 nädalat.

Vasektoomia tulemuslikkuse hindamine

Oluline on teada, et vahetult pärast operatsiooni ei olda kohe steriilne. Seemnerakud võivad säilida läbilõigatud seemnejuhast ülalpool ja seega on olemas tõenäosus naise rasestamiseks. Seemnerakud kaovad seemnevedelikust tavaliselt umbes 20 seemnepurske järel. Vasektoomia õnnestumises veendumiseks tehakse 2 kuud pärast operatsiooni spermaanalüüs. Enne spermaanalüüsi vastuse saamist on rasestamise vältimiseks vaja kasutada rasestumisvastaseid vahendeid.

Võimalikud tüsistused

Vasektoomia on seotud väikeste riskidega. Väga harva võib operatsioon ebaõnnestuda ja steriilsust ei saavutata. Üliharva võivad läbilõigatud seemnejuhad aja möödudes uuesti kokku kasvada ja taastuda seemnerakkude esinemine seemnepurskel erituvas seemnevedelikus.

Operatsiooni järel võib esineda (toodud esinemise tõenäosuse järjekorras):

- löikekoha turse ja verevalum, mis tavaliselt paraneb;
- veri seemnevedelikus (esimestel seemnepursetel);
- munandi valulikkus;
- haavapõletik, mis võib vajada täiendavat haava korrastamist haiglas;
- munandi, munandimanuse põletik, mis võib vajada antibiootikumravi;
- krooniline munandite piirkonna valu (0,1-1% patsientidest).

Operatsiooni järel palaviku, väga tugeva valulikkuse tekkimisel pidage nõu oma arstiga või pöörduge Lääne-Tallinna Keskhaigla erakorralise meditsiini osakonda.

Küsimuste korral ning lisateabe saamiseks pöörduge raviarsti poole.